

Magyar Sion – Szerkesztési útmutató

I. ÁLTALÁNOS FORMAI SZEMPONTOK

1. A kéziratok formátuma, terjedelme

A kéziratokat Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1-es sorközzel, normál margóval kérjük leadni. Az írások (tanulmányok vagy közlemények) maximális terjedelme – lábjegyzetekkel együtt, szóközök nélkül – 40 000 karakter. A megadott maximális terjedelemtől a szerkesztőség indokolt esetben eltérhet, illetve dönthet a tanulmány több részletben történő közzéjele mellett.

2. A tanulmányok tagolása

Az írásokat alcímekkel kell tagolni. A tanulmányon belül három címmélységnél többet ne használjon!

3. Idézetek

Az idéző mondat bevezetheti vagy követheti az idézetet. Ha bevezeti, utána kettőspontot teszünk, ha követi, gondolatjellel kapcsoljuk, és kisbetűvel kezdjük, meghagyva az idézet végén a kérdőjelet és a felkiáltójelet, a pontot azonban nem. Az idézetben belüli idéző mondatot gondolatjelek közé tesszük.

Az idézetek álló betűvel, hagyományos (magyar) idézőjelek között állnak. Az idézetben belüli idézésnél lúdlábidezőjelet («...») használunk. Az idézett szövegben a betoldásokat vagy magyarázatokat szögletes zárójelbe tesszük. A kihagyásokat három ponttal jelöljük, szintén szögletes zárójelben: [...].

A három sornál hosszabb idézeteket blokkidézetként formázzuk, a szövegtől négyponthoz közl elválasztva, jobbról és balról 1-1 cm behúzással, 10-es betűmérettel. Ez esetben idézőjelet nem használunk.

4. Hivatkozások

A hivatkozásokat alapesetben lábjegyzetben adjuk meg. Ha azonban a hivatkozás néhány betűs rövidítés, akkor a főszövegben jelöljük zárójelbe. Például: (Lk 7,10), (LG 25) vagy (CIC 1241. k.) stb. (Az ilyen rövidítésekre vonatkozó elveket lásd az utolsó pontban.)

A szövegben a jegyzet jelölő szám mindig az írásjel után következik, szóköz nélkül, felső indexben.

5. Címek, ill. személynevek a főszövegben

A főszövegben előforduló címeket – a jegyzetknél részletezett elvek szerint – kurziváljuk. A személynevek normál (nem kiskapitális) álló betűvel szerepelnek. Bármely személy nevének első említésekor a teljes nevet megadjuk (keresztnévvel együtt), az eredeti írásformának megfelelően.

6. Kiemelések

Egyes szavak, mondatok tipográfiai kiemelését kerüljük. Sem aláhúzást, sem félkövér, sem ritkított betűt nem használunk. Kivételes esetben, ha a kiemelés valamilyen sajátos okból elkerülhetetlen, a kérdéses szavakat kurziváljuk.

7. Évszázadok, dátumok

Az évszázadokat arab számmal írjuk.

A főszövegben szereplő dátumokban a hónapok nevét rövidítés nélkül kiírjuk. Jegyzetekben a hónapok nevét rövidítjük. Internetes hivatkozásoknál azonban a megtekintés dátumában a hónapot arab számmal jelöljük, és sem előtte, sem utána nem hagyunk szóközt: (2019.02.15.).

8. Idegen szavak

Az idegen szavakat (idegen nyelvű idézeteket) nem kurziváljuk.

Görög vagy cirill betűs írást – a magyarban meghonosodott nevek kivételével – nem szükséges latin betűkkel átírni. Az arab nyelvű szavak átírási módjára nézve a Mellékletben közölt szempontok az irányadók. Egyéb, nem latin betűs írást alkalmazó nyelvből származó szavak átírási módjára nézve a Magyar Tudományos Akadémia irányelveit tekintjük mérvadónak.

II. A LÁBJEGYZETEK SZERKESZTÉSI SZABÁLYAI

A) Hivatkozások formája

1. Szerzők neve

A szerző vezetéknevét kiskapitális betűvel írjuk, a keresztnévet is kiírjuk, de nem kiskapitálissal. Mindig a vezetéknev áll elől. A név után vesszővel elválasztva következik a mű címe.

magyar szerző esetén: KOVÁCS Zsuzsanna,

külföldi szerző esetén: WRIGHT, Christopher John,

Ha intézmény vagy bizottság a szerző, a teljes nevet kiskapitálissal írjuk:

A KERESZTÉNY EGYSÉG PÁPAI TANÁCSA,

Ha a szerző pápa, a keresztnévet kiskapitálissal írjuk, és mind a „pápa”, mind az esetleges „szent” megjelölést elhagyjuk:

XVI. BENEDEK,

Szentek esetében az adott kiadványon szereplő formában, illetve nyelven adjuk meg a nevet, a „szent” jelzőt is megtartva, és a név teljes alakját kiskapitálissal írjuk. Az elemek a köznyelvi használat sorrendjét követik:

ARANYSZÁJÚ SZENT JÁNOS,

SZENT ÁGOSTON,

SAINT FRANÇOIS DE SALES,

SANTA TERESA,

Több szerző esetén a neveket nagyköjtőjellel választjuk el előtte és utána szóközt hagyva. Ha a műnek háromnál több szerzője van, az első név után „et al.” jelölést használunk:

DIÓS István – VICZIÁN János,

GAUDEMET, Jean et al.,

2. Művek címe

Önálló kötetek

Önálló kötetek címét kurziváljuk. A cím után zárójelben következnek a kiadási adatok.

PRITZ Pál, *Iratok a magyar külügyi szolgálat történetéhez 1918–1945* (Budapest, Akadémiai, 1994) 444.

Többkötetes művek

Ha a köteteknek nincs önálló címe, a cím, ill. az azt követő sorszám kurzív. A kiadási adatokat a következőképpen adjuk meg:

Obras de Fr. Luis de Granada X (ed. Justo Cuervo; Madrid, La viuda é hija de Gómez Fuentenebro, 1906) 54–56.

OEPKE, Albrecht, *Ἀνίστημι κτλ.*, in *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament I* (Stuttgart, Kohlhammer, 1933) 368–372.

BRAUN, Herbert, *Πλάσσω, πλάσμα, πλαστός*, in *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament VI* (Stuttgart, Kohlhammer, 1959) 254–263.

Ha a műnek több kötetére is hivatkozunk, és az egyes kötetek megjelenési évének nincs különös jelentősége, a hivatkozás összevontan is megadható:

Magyar Katolikus Lexikon I–XVII (Budapest, Szent István Társulat, 1993–2014) XI, 545.

Ha a köteteknek önálló címe van, de szerzőjük (vagy szerkesztőjük) azonos, mind a kötetek közös címét, mind a konkrét kötet címét kurziváljuk, és a kettőt kettőspont választja el:

Magyarország műemléki topográfiaja V: Pest megye műemlékei I (szerk. Dercsényi Dezső; Budapest, Akadémiai, 1958).

Ha a köteteknek önálló címe és szerzője van, ugyanígy járunk el, de a kettőspont után az adott kötet szerzőjét is feltüntetjük:

Magyarország városai 12: KOVÁCS Géza, Esztergom (szerk. Tóth Elemér; Budapest, SZS Kulturális Kft., 2001).

Sorozatok

A sorozatcímet a mű címe után, álló betűvel, zárójelben adjuk meg. Ha feltüntetjük, hogy a sorozat hányadik kötetéről van szó, a szám (vessző nélkül) a sorozatcím után áll, és a sorszám után nem teszünk pontot. A zárójel után újabb zárójelben következnek a kiadási adatok:

BLASKO, Georgius, *De delictis superstitionis in iure canonico vigenti* (Bibliotheca Academiae Catholicae Hungaricae Sectio Iuridico-Theologica IV) (Roma, Herder, 1964).

PALLADIOSZ, *A sivatagi atyák történetei Lauszoszhoz* (Ókeresztény Örökségünk 21) (Budapest, Jel, 2015).

Ha a sorozat köteteinek nincs önálló címe, a sorozatcímet az adott kötet sorszámával önálló címként kezeljük:

SZALAI Katalin, *Simor János kispapi imakönyve*, in *Miscellanea Ecclesiae Strigoniensis VI* (szerk. Beke Margit; Budapest, Szent István Társulat, 2014) 11–13.

Tanulmányok, cikkek kötetben

Az idézett tanulmány címét kurziváljuk, utána vessző és „in” jelölés következik, ezután a kötet címe szintén kurzív betűvel. Lexikoncikkek esetén ugyanígy járunk el:

FAZEKAS István, *Az esztergomi Szent István szeminárium alapítása (1566) és működésének kezdetei*, in „*Sapientia aedificavit sibi domum*”. *Papképzés Esztergom városában* (szerk. Harmai Gábor – Hegedűs András; Esztergom, Érseki Papnevelő Intézet – Prímási Levéltár, 2006) 20–27.

FONTES, João Luís, *Paulistas*, in *Dicionário histórico das Ordens, Institutos religiosos e outras formas de vida consagrada católica em Portugal* (Lisboa, Gadiva, 2010) 152–155.

Újság-, ill. folyóiratcikkek

Az idézett tanulmány címét kurziváljuk, utána vessző és „in” jelölés következik, ezután a folyóirat címe szintén kurzív betűvel. A folyóirat címe után jelöljük a megjelenés dátumát zárójelben, majd az oldalszámot. Ha az idézett számot is megadjuk, ezt a zárójel után írjuk ki, ezután perjellel elválasztva következik az oldalszám. Ha az évfolyamon belül az oldalszámozás folyamatos, a szám sorszámát nem kell megadni:

MOLNÁR Antal, *Az Ősrégi Szeminárium 17. századi növendékei és mindennapjaik két ismeretlen számadáskönyv tükrében*, in *Magyar Sion* (2017) 229–257.

CASPANI, Pierpaolo – VALLI, Norberto, *Eucaristia e remissione dei peccati*, in *La Scuola Cattolica* (2008) 2/211–234.

Megjelent az Újszövetségi Szentírás új magyar fordítása, in *Élet* (1952. aug. 10–25.) 4.

Az évfolyam (illetve egyes periodikumok esetében a kötet) számát csak akkor adjuk meg, ha az az egyértelmű azonosítás szempontjából fontos. Ilyenkor az évfolyam számát a folyóirat címe után jelöljük, pont nélkül, utána szóközzel elválasztva következik a megjelenés éve:

PIUS X, *Motu proprio De examinibus ordinandorum in Urbe* (1905. júl. 16.), in *Acta Sanctae Sedis* vol. XXXVIII (1905–1906) 8–10.

Ha valamilyen okból magára a folyóiratszámra hivatkozunk, az egyértelműség érdekében „sz.” jelölést használunk:

Századok (2019) 2. sz.

Könyvek, tanulmányok alcíme

Ha az idézett műnek van alcíme, azt a főcímtől ponttal választjuk el, és szintén kurziváljuk:

GUITMAN Barnabás, *Hit, hatalom, humanizmus. Bártfa reformációja és művelődése Leonhard Stöckel korában* (Budapest, Szent István Társulat, 2017).

Fejezet- és rovatcímek

Könyvek fejezeteinek, ill. újságok, folyóiratok rovatainak címét zárójelben, álló betűvel adjuk meg az adott egység oldalszáma után:

KRISTÓ Gyula, *Tanulmányok az Árpád-korról* (Budapest, Magvető, 1983) 77–92 (Koppány felnégyelése).

Vigilia (2018) 68–69 (Egyház a világban).

Kivétel ez alól, ha az idézett fejezetnek önálló szerzője van. Ez esetben a tanulmányokkal azonos módon járunk el.

Tanítóhivatali megnyilatkozások

Zsinati, pápai, szentszéki megnyilatkozások hivatkozásában a szerzőn és a címen kívül a megnyilatkozás műfaját (pl. határozat, instrukció, enciklika, motu proprio stb.) is jelöljük, de azt nem kurziváljuk. Feltüntetjük továbbá zárójelben a dokumentum keltének dátumát is magyarul. Ezt követi a szöveghely száma (ha konkrét szöveghelyre hivatkozunk), majd a hivatkozott kiadás adatai. A címet az eredeti nyelven (általában latinul) adjuk meg, a szerző nevét és a műfajt a hivatkozott forrás nyelve szerint:

II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* konstitúció (1964. nov. 21.), in *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai* (Budapest, Szent István Társulat, 2000) 115–210.

Trienti Zsinat, *De iustificatione* határozat (1547. jan. 13.) 30. k., in *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai* (szerk. Heinrich Denzinger – Peter Hünermann; Bátonyterenye – Budapest, Örökmécs – Szent István Társulat, 2004) 1580. pont.

Paulus VI, Motu proprio *Causas matrimoniales* (1971. márc. 29.) nr. V, §1, in *Acta Apostolicae Sedis* (1971) 443.

Pontificium Consilium de Legum Textibus, *Instructio Dignitas Connubii* (2005. jan. 25.) art. 247, in *Communicationes* (2005) 72.

Törvénytörvények Pápai Tanácsa, *Dignitas Connubii* instrukció (2005. jan. 25.) art. 247, in *Dignitas Connubii instrukció az egyházmegyei és egyházmegyeközi bíróságok által a házassági semmisségi ügyek elintézése során megtartandó szabályokról* (Római Dokumentumok XXX) (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 60.

Kéziratok, levéltári iratok

Kéziratok (kiadatlan művek), levéltári iratok címét álló betűvel írjuk:

SARBAK Gábor, *Declarationes constitutionum. Gyöngyösi Gergely és a pálos rend alkotmánya* (Editio critica cum commentariis) (kézirat; 2014).

BOGDÁNDI Zsolt, *A kolozsmonostori konvent fejedelemségkori hiteleshelyi tevékenysége (XVI–XVII. század)* (doktori értekezés; Debrecen, 2011) 68.

Rationes diurnae Collegii Generalis Cleri [Tyrnaviensis] ab A[nn]o. 1753–1761, Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár, Kézirattár, Ms. I. 193.

Gerhard Cornelius Driesch levélfogalmazványai, Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár, Oct. Lat. 681. 16. köteg, f. 420.

Levéltári hivatkozások esetében mindig a nagyobb kategóriától haladunk a kisebb felé, tehát első helyen az intézmény neve áll, az utolsó helyen pedig a konkrét irat címe vagy megnevezése, illetve (ha van) dátuma:

Prímási Levéltár, Serédi Jusztinián, Egyházkormányzati iratok, Cat. D/c, 2398/1938, Czapik Gyula levele, 1937. nov. 6.

Budapest Főváros Levéltára, XII.8. A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Központi Vendéggondozó Hivatala Lakásügyi Osztályának iratai 1937–1938, 1. doboz, A Központi Vendéggondozó Hivatal feladatai (dátum nélkül).

A Magyarországi Mindszenty Alapítvány Levéltára, 051/a. dosszié, Hatvanadvasárnap (angol nyelvű gépirat), 1958. febr. 9.

Előadások, konferenciák, kiállítások

Előadások, konferenciák, kiállítások címére álló betűvel, idézőjelek között hivatkozunk, megjelölve a helyszínt és az időpontot.

„Autonómia, életvédelem, jogbiztonság” c. konferencia (Budapest, 2019. jan. 30.)

„Ius coronandi” kiállítás megnyitója (Esztergom, 2012. szept. 1.)

Interneten megjelent művek

Az internetes hivatkozásokat lehetőség szerint kerüljük. Nyomtatásban is megjelent műveknél internetes hivatkozás legfeljebb kiegészítő információként adható meg.

Csak interneten megjelent művek esetében a szerző nevét kiskapitálissal, a címet álló betűvel írjuk, ezt követi vesszővel elválasztva a weboldal címe. Ha nem konkrét műről van szó, természetesen magára az oldalra is lehet hivatkozni. Internetes hivatkozások végén a megtekintés dátumát mindig fel kell tüntetni zárójelben.

Ferenc pápa buzdító szavai a budapesti eucharisztikus világtalálkozásra (2018. nov. 10.), <https://www.magyarkurir.hu/hirek/ferenc-papa-buzdito-szavai-budapesti-eucharisztikus-vilagkongresszusra> (2019.01.10.).

GIOVANNI PAOLO II, Discorso ai partecipanti ad un incontro di studio sulla procreazione responsabile (1987. jún. 5.), http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/it/speeches/1987/june/documents/hf_jp-ii_spe_19870605_procreazione-responsabile.html (2020.02.13.).

[Http://www.zeller.de/de/kuenstlerindex/char/b/](http://www.zeller.de/de/kuenstlerindex/char/b/) (2018.09.12.).

3. Szerkesztő, fordító, összeállító stb. megadása

A szerkesztő neve a cím után, a zárójelen belülre kerül normál (nem kiskapitális) betűvel, és a kiadási adatoktól pontosvessző választja el. Ilyenkor a vezeték- és keresztnév sorrendje az adott nyelvnek megfelelő rendet követi. Ugyanilyen módon tüntethető fel a fordító, összeállító, bevezetést író stb. neve is:

FORGÓ András, *Esterházy Imre és az aulikus politika a 18. század első évtizedeiben*, in *„Fényes palotákban, ékes kőfalokban”. Tanulmányok az Esterházy családról a források tükrében* (szerk. Maczák Ibolya; Budapest, WZ Könyvek, 2009) 65–86.

LOCKE, John, *Értekezés az emberi értelemről* (ford. Vassányi Miklós; Budapest, Osiris, 2003).

Ha a kötetnek több szerkesztője, fordítója, összeállítója van, nevüket nagyköötőjellel választjuk el. Háromnál több szerkesztő esetén az első név után „et al.” jelölést használunk:

Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai (szerk. Heinrich Denzinger – Peter Hünermann; Bátonyterenyé – Budapest, Örökmécs – Szent István Társulat, 2004).

„Üstököst látni”. Az 1680. évi üstökös művelődés- és tudománytörténeti emlékei (szerk. Farkas Gábor Farkas et al.; Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ, 2017).

4. Kiadási adatok

A kiadás helyét (a kiadvány nyelvének megfelelő alakban), a kiadót és a kiadás évét a mű címe után, zárójelben tüntetjük fel, vesszőkkel elválasztva. A városok nevét nem rövidítjük:

(Budapest, Akadémiai, 1998)

(Lisboa, Andrea de Portonaris, 1567)

Több kiadási hely vagy több kiadó esetén a városneveket, illetve a kiadókat nagyköötőjellel kapcsoljuk, előtte és utána mindig szóközt hagyunk:

(London – New York, Longman, 2001)

(Bátonyterenyé – Budapest, Örökmécs – Szent István Társulat, 2004)

Ha a műnek nem az első kiadására hivatkozunk, a kiadás számát a kiadás éve után, felső indexben adjuk meg:

(Budapest, Tankönyvkiadó, 2012⁵)

5. Oldalszám jelölése

Az oldalszámot csak magával a számmal jelöljük, „o.”, „p.” vagy egyéb rövidítés nélkül. Utána csak akkor teszünk pontot, ha mondat, ill. jegyzet végén áll. A -tól -ig viszony jelölésére szoroson tapadó nagyköötőjelet használunk. A cikk teljes terjedelmének megadása nem kötelező. Ha mégis megadjuk, ennek oldalszámait után vesszővel és „itt.” jelöléssel elkülönítve következik a konkrét hivatkozott oldal:

MUNIER, Charles, *La tradition littéraire des canons africains (345–525)*, in *Recherches augustinienes* (1975) 3–22, itt: 12–13; Uő, *Concilia Africae...* 20–27.

6. Klasszikus művek és szövegkiadások

Klasszikus művek esetén elfogadható csak a cím és a szöveghely jelölése. Ha lényeges a szöveg konkrét kiadása, azt a cím és a szöveghely után, kettősponttal elválasztva adjuk meg. Ha több azonos tartalmú kiadást adunk meg, közéjük egyenlőségjelet teszünk.

AUGUSTINUS, *Liber quaestionum* VI, q.10.

S. RAIMUNDUS DE PENNAFORTE, *Summa de paenitentia*, Lib. III, tit. 33, n. 10: S. RAIMUNDUS DE PENNAFORTE, *Summa de paenitentia* (ed. Xaverio Ochoa – Aloisio Diez; Roma, Commentarium pro Religiosis, 1976) 749.

7. Egymást követő hivatkozások

Ha egymás után több hivatkozást sorolunk fel, ezeket pontosvesszővel tagoljuk:

DANKÓ József, *Történelmi, műirodalmi és okmánytári részletek az esztergomi főegyház kincstárából* (Esztergom, szerző, 1880) 109; FRAKNÓI 188.

8. Ismétlődő hivatkozások

Ugyanannak a műnek többszeri idézésekor rövidített hivatkozási forma alkalmazandó. Ha az adott szerzőnek csak egy műve szerepel a tanulmányban, akkor a rövidített forma a vezetéknevből és az oldalszámból áll:

TAKÁCS 102.

Ha ugyanattól a szerzőtől több mű is előfordul, a szerző vezetéknevén kívül a mű címét vagy annak rövidített változatát is feltüntetjük (a cím rövidítését három ponttal jelezzük):

DEMMEEL, *Magyar haza...* 89.

Ha az ismétlődő hivatkozások közvetlenül követik egymást, „Uo.” vagy „uo.” jelölést használunk.

9. Jegyzetben szereplő idézetek hivatkozása

Ha a jegyzetben idézet szerepel, annak hivatkozását a záró idézőjelet követő kettőspont után adjuk meg:

„Azt parancsoljuk, hogy ettől kezdve a mondott Rio Mourinhóban [...] élő szegények mentek legyenek minden felettük gyakorolt jogtól”: DE SANTO ANTONIO 141.

B) Rövidítések

A jegyzetekben a következő általános rövidítéseket használjuk:

art.	– articulus
Bd.	– Band (csak kivételes esetben)
bev.	– a bevezetést írta
c.	– című / canon
ed.	– editor
é.n.	– év nélkül
et al.	– et alii
fasc.	– fasciculus
f.	– folio
ford.	– fordító
h.n.	– hely nélkül
Hrsg.	– Herausgeber
jegyz.	– jegyzet / jegyzetekkel ellátta
k.	– kánon
k.n.	– kiadó nélkül
köt.	– kötet (csak kivételes esetben)
nr.	– numerus
o.	– oldal (csak kivételes esetben)
összeáll.	– összeállító / összeállította
p.	– pagina (csak kivételes esetben)
r	– recto
s.a.r.	– sajtó alá rendezte
sz.	– szám
szerk.	– szerkesztő / szerkesztette
t.	– tomus / tome (csak kivételes esetben)
Uo./uo.	– ugyanott
Uő	– ugyanő
v	– verso
vál.	– válogatta
vol.	– volumen / volume (csak kivételes esetben)
Vő./vő.	– vesd össze

Egyéb rövidítések a helyesírás szabályai szerint.

A „lásd” jelölést nem rövidítjük, és utána kettőspontot teszünk.

Művek, folyóiratok, intézmények esetében további rövidítések is használhatók, de ezeket az első hivatkozásnál fel kell tüntetni, pl.:

Magyar Nemzeti Levéltár (a továbbiakban: MNL)

Magyar Egyháztörténeti Vázlatok (a továbbiakban: MEV)

Szentírási hivatkozások esetében a Szent István Társulat bibliakiadásáiban megadott rövidítéseket használjuk.

A tanítóhivatali megnyilatkozásokat a bevett, latin cím szerinti rövidítéssel jelöljük.

MELLÉKLET

Arab nyelvű szavak átírása

أ	a	ط	t
ب	b	ظ	z
ت	t	ع	'
ث	th	غ	gh
ج	j	ف	f
ح	h	ق	q
خ	kh	ك	k
د	d	ل	l
ذ	dz	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	ه	h
س	s	و	w
ش	sh	ي	y
ص	ṣ	ء	'
ض	ḍ	ة	a

A hosszú magánhangzókat (á, í, ú) a betű fölötti fektetett vonallal jelezzük (ā, ī, ū).